

SUVANNON

SUVANNON YMPÄRISTÖN
KOTISEUTULEHTI

N:o 5 • 1996

E L O K U U

Kuraisia ovat tänä kesänä olleet tiet ja polut niin Suomessa kuin Sakkolassa. Tämä otos on Revon väen kotiseutumatkalta Kaarnaajoen raitilta.

TOIMITUKSEN TUOLI

Tervehdys teille suvannonseutulaiset. Kesä on taittunut jo hyvän matkaa yli puolivälin, ja alkusuvi on ainakin täällä toimituksen maisemissa Lemppälässä vietetty sateisissa ja koleissa merkeissä.

Mutta pian varmaan aurinko paistaa -pitäjäjuhlat lähestyvät. Tässä Suvannon Seutu numero viitosessa saatte juhlan järjestäjiltä sekä vieraita odottavan kunnan ja seurakunnan edustajien tervetuloitoivotukset.

Otetaan joukolla kutsu vastaan sunnuntaiksi 4.elokuuta. Punkalaitumella halukkaat pääsevät kuulemma savusaunaankin...

Toisaalla ovat käynnissä jo vuoden 1997 pitäjäjuhljen järjestelyt Sakkolaan eli nykyiseen Gromovoon itärajan takana.

Suvanto-Säätiön puolelta tulee asiasta informaatiota myös Punkalaitumella - ennakoarvioiden mukaan matkaan mieli melkoinen joukko väkeä.

Samallahan säätiö yltää 50 vuoden ikää ensi vuonna.

Ja nyt on paikallaan kiittää kaikkia tämän lehden tekoon osallistuneita - ja toivottavasti jatkossakin osallistuvia. Huolimatta kesästä on posti tuonut tekstejä ja valokuvia toimitukselle ihan mukavasti.

Jatketaan samaa tahtia; muistelkaas taas ruokareseptejäkin ynnä muuta mukavaa. Vanhojen aikojen tarinoinnin oheen on erittäin mieluista on saada juttua tämänpäivän tapahtumista, sakkolalaisista ja heidän jälkipolviensa toiminnasta - kuka milläkin taholla.

-MRT

SAKKOLAN PITÄJÄJUHLAT 4.8.1996.

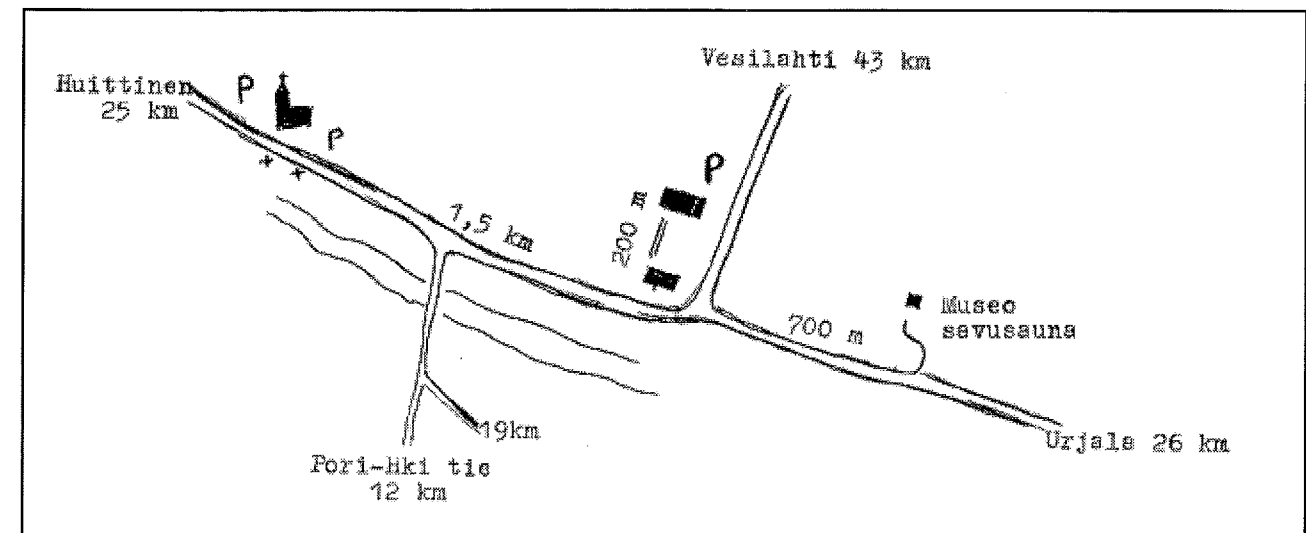
Jumalanpalvelus klo 10.00
Punkalaitumen kirkossa

Kunnianosoitukset sankarihaudalla
ja Karjalaan jääneiden muistomerkillä

Ruokailu ja kahvi klo 11.00 alkaen
Punkalaitumen yläasteella ja
Pääjuhla klo 13.00 liikuntahallilla

Juhlapaikalla on myös tuliaistori,
talonpoikaismuseolla savusauna
lämpimänä

Tervetuloa kaikki
sakkolalaiset ystävineen!
Punkalaitumen Karjalaiset ry

Tule Punkalaitumelle!

Elokuun ensimmäisenä sunnuntaina Punkalaitumen Karjalaiset kestitsevät Sakkolan pitäjäjuhljen vieraat. Päivä alkaa Punkalaitumen kirkossa jumalanpalveluksella kello 10.

Kirkossa saarnaa Vaalan kirkkoherja Tauno Wickström (ent. Naskali). Liturgina toimii pastori Veli-Matti Karo. Punkalaitumen kirkkokuoroa johtaa Martta Pihlajamaa.

Jumalanpalveluksen jälkeen siirrytään kunniakäynnille sankarihaudalle ja Karjalaan jääneiden muistomerkille. Siellä puheen pitää Toivo Kuparinen.

Yhdentoista tietämissä alkaa ruokailu ja kahvittelu Punkalaitumen yläasteen tiloissa. Pääjuhla koittaa kello 13. pitäjän liikuntahallilla, jossa vieraat

toivottaa tervetulleeksi Aulis Rastas.

Ohjelmassa on musiikkia, yhteislaulua, tanhuja ja tietysti perinteiset tervetulojuhlat. Juhlapuheen pitää Seija Mahlamäki-Kultanen.

Eikä kotiin tarvitse lähteä tyhjin käsin:

- Juhlapaikalla on myös tuliaistori, ja museolla savusauna lämpimänä, vihjaisee järjestäjäväestä Matti Ukonen. Hän on myös piirtänyt yllä olevan kartan ennako-ohjeeksi juhla-vieraille.

TB-KAHVIO Karppanen

- Matkahuolto -rahtiterminaali
- Alko -tilaus ja luovutuspaikka
- Suoramyynti
- Kahvio
- Pikapesu

Puh. 767 0015

HYNNÄN PUUTARHA

Hynnäntie 55, Punkalaidun

KUKKIA, VIHANNEKSIA...

Raudan poltto- leikkausta

T:mi Jouko Ollikainen
Oriniementie 685
31860 Tursa
Puh. 937-546 3834

Talonpoikaismuseo
Yli-Kirra
Punkalaidun
puh. 921-767411

savusauna lämpimänä 4.8.96
sauhamaaksi 20,-

Punkalaitumen kunnan tervehdys juhlaväelle

Minulle on mieluisaa toivottaa Teidät tervetulleeksi Punkalaitumella 4.8.1996. pidettäville Sakkola-juhille.

Moni asia on muuttunut. Juuret ja sijoituskunta on toisenlainen kuin "viime näkemältä". Jatkossakaan mikään ei ole pysyvää. EU:n myötä tulevaisuus on vaikeasti hahmoteltavissa. Toivoa vain sopii, ettei Suomen maa-seutu näytä vuosien päästä samanlaiselta kuin mitä se on tänään esimerkiksi Eestin tasavallassa. Luulisi, että Suomen päättäjät osaisivat valvoa etuamme paremmin.

Punkalaidun elää tekemisen kautta. Tänä syksynä keskustaajamamme tulee täydellisen remontin alle. Kustannukset ovat noin 10 miljoonaa markkaa. Palvelukeskus Pakarin yhteyteen nousee vuonna 1998 yhteensä 17 palveluasuntoa ja keskuskoulun saneeraus pääsee alulle samana vuonna. Suuret haasteet tulevat vastattaviksi, kun vanha "työlaitos" siirtyy elokuun alussa kunnalle. Siinä projektissa tarvitaan muutama viisas pää, ennen kuin hommat lähtevät pyörimään.

Toivon mukaan juhlien aikana kesä on kauneimmillaan. Viihtykää!

Punkalaitumella 24.6.1994.

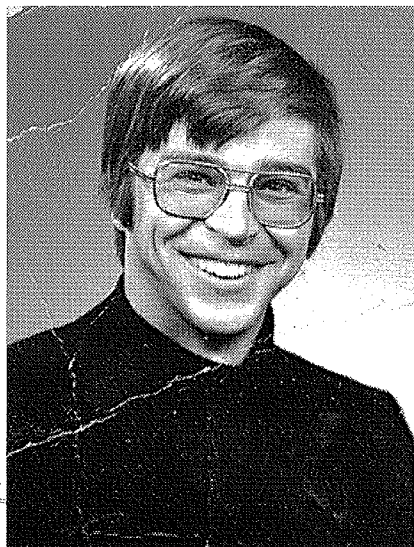
Lasse Laasjärvi
kunnanjohtaja

Tervetuloa Punkalaitumelle

Kesä on Suomen luonnossa ihanaa aikaa - joidenkin mielestä parasta aikaa. Kaikki on nytkin niin vihreää ja rehevää. Täällä Punkalaitumella viljapellot aaltoilevat metsien ja joen lomassa. On Sakkolan-juhlien aika käsiillä.

Tervetuloa te iloiset ja välittömät sakkolalaiset tänne jäyhään Satakuntaan viettämään kesäistä juhlaa seurakunnassamme ja pitäjässämme! Kirkko on keskellä kylää ja hautausmaalla on myös Karjalaan jääneiden muistomerkki.

Hyvin paljon karjalaiset ovat vaikuttaneet pitäjämme elämään sotien jälkeisinä vuosina ja yhä tänäänkin. Tuli iloa ja kaunista karjalan murretta näillekin seuduille! Sota vei kodin ja maan,

jota viljeltiin, sekä monien rakkaiden hengen. Uskon, sen, että teidänkin sydämenne kuitenkin jäi sinne kotiin, Karjalan kunnaille.

Jumala teitä kaikkia siunatkoon ja varjelkoon tämän juhlan aikana. Tapaaminen ja muisteleminen ja valokuvien katselu vie teidät taas sinne juurillenne. Muistakaamme yhdessä isänmaan virren sanomaa tämänkin hetken Suomessa: "Kiitos, Jumala, kun annoit kauniin maan, annoit jylhät metsät, loit vedet virtaamaan. Kiitos sisukkaasta työstä isien, kiitos isänmaasta ja kohtaloista sen." (Virsi 581:1).

Tervetuloa!

Punkalaitumella 1.7.1996.

Klaus Malmivaara
kirkkoherra

**Runsaslukuista osallistumista Sakkolan pitäjäjuhliin Punkalaitumelle!
Ensi vuonna juhliitaan Sakkolassa. Tule jo nyt kuulolle asiasta!**

Suvanto-Säätiö

SIKALAKALUSTEET Markku Meskanen Ky

Puh. 921-767 4551, 949-536 061

ESSO

E. Myllyniemi & Kumpp.

31900 PUNKALAIKUN

Puh. 921-767 4185 Fax. 921-767 0285

- POLTTOAINEET

- VOITELUAINEET

- KAHVIO

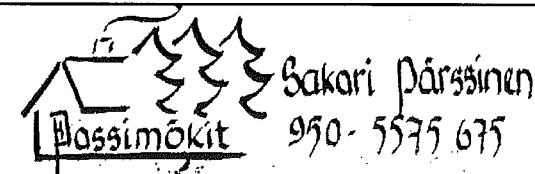
HAMMASLÄÄKÄRI MATTI TUOKKO

VÄINÄMÖISENKATU 6 B
LOIMAA

Vastaanotto puh. 921-763 2955, 9400-223 888
Kotiin puh. 921-767 5803

SUVANNON SEUTU

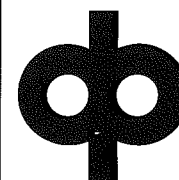
SUVANNON YMPÄRISTÖN
KOTISEUTULEHTI

950-5575 675

MÖKKILOMA - METSÄMÖKISSÄ

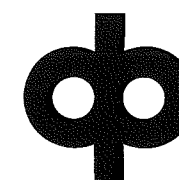
Luonnollista puuhaa lomasi
ajanvietoksi ja virkistykseksi
Soita: Kertoilen tarkemmin

**TÄMÄN PÄIVÄN PANKKIPALVELUA
- PERINTEISIIN NOJAUTUEN -**

TAMPEREELLA JA YMPÄRISTÖSSÄ

TAMPEREEN SEUDUN OSUUSPANKKI

Ensin juhliin Punkalaitumelle, seuraavan kerran Sakkolaan

Suvanto-Säätiön edustajien kymmenhenkinen joukko tuo Sakkolan pitäjäjuhliin Punkalaitumelle tuoreet terveiset Sakkolasta. Säätiön edustusto on heinäkuun viimeisenä viikonvaihteena talkoilla kunnostamassa kirkkomaata.

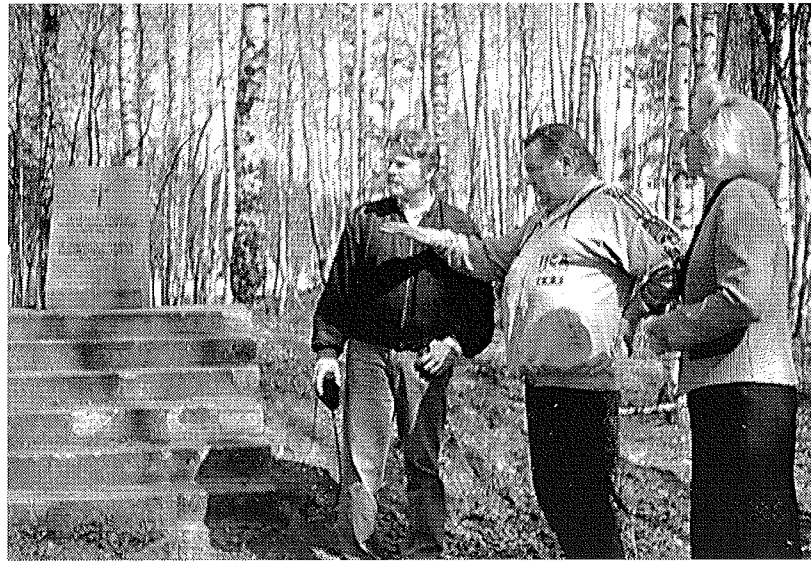
Oheinen kuva esittää Sakkolan kirkkoa ja kellotapulia - valokuva on Martti Karoselta Tampereelta saatu julkaistavaksi.

Heinäkuun viimeisenä viikonvaihteena huhkivat Suvanto-Säätiön edustajat kirkkomaalla, sankarihauta-alueita kunnostamassa. Noin kymmenhenkinen joukko lähti matkaan lapioin, moottorisahoin ynnä muilla työkaluilla varustettuna, lisäksi heille on luvattu kaivinkonevoimaa avuksi.

- Tarkoitus on raivata ja siistiä paikkoja kuntoon sekä täyttää sankarihaudan kohdalla oleva kuoppa, kertoo säätiön puheenjohtaja Esko Kallonen.

Kun sankarihauta-alue on saatu kuntoon, jatkossa on tarkoitus miettiä muistomerkin pystyttämistä paikalle jälleen.

- Kun kirkkomaan ilme on siistitty, suunnitellaan uusi muistomerkki sankarivainajien kunniaksi. Mahdollisesti merkissä käytetään vanhan muistomerkin osia, joista mm. leijonat ovat Kiviniemessä, toteaa Kallonen.

Sankarihauta-alueen kunnostus on käynnissä. Toista keskustelevat sakkolaisista Hannu J. Paukku ja tulkkina toiminut Toivo Lahtinen sekä Gromovon kunnanhallituksen pj. Anastasia Bakatsh. Hänet nähtäneen myös pitäjäjuhlissa Punkalaitumella 4.8.96.

Esko Kallonen lupaa tuoda pitäjäjuhlille tuoreita terveisiä Sakkolasta. Paita talkoomatkan vaiheista, Kallonen kertoo myös Sakkolaan ensi kesäksi suunnitellusta 50. pitäjäjuhlasta. Vuoden 1997 elokuun ensimmäisen viikonvaihteen juhlaohjelmistotapahtuman päälle ovat jo käynnissä.

- Nähtävästi väkeä lähtee liikkeelle linja-autolasteittain, ennakoii Kallonen.

Mutta nyt käsillä ovat 49. pitäjäjuhlat Punkalaitumella. Sinne säätiön puheenjohtaja kehottaa kaikkia kynnelle

kykeneviä lähtemään.

- Punkalaidun on isoimpia sakkolaisien sijoituskuntia, ja uskon, että juhlaohjelmistot sujuvat siellä hyvin. Tietenkin toivotaan hyvää säätä ja mahdollisimman paljon Sakkola-sukuista ihmisiä ja asian harrastajia paikalle.

Myös Sakkolan eli nykyisen Gromovon kunnanhallituksen puheenjohtaja Anastasia Bakatsh on elokuun alussa Suomen-vierailulla ja lupautunut tulla mukaan pitäjäjuhlille.

**TILAA
OMA
SUVANNON
SEUTU**

**Punkalaitumen
MITTAKALUSTE KY**

keittiö- ym. kalusteet

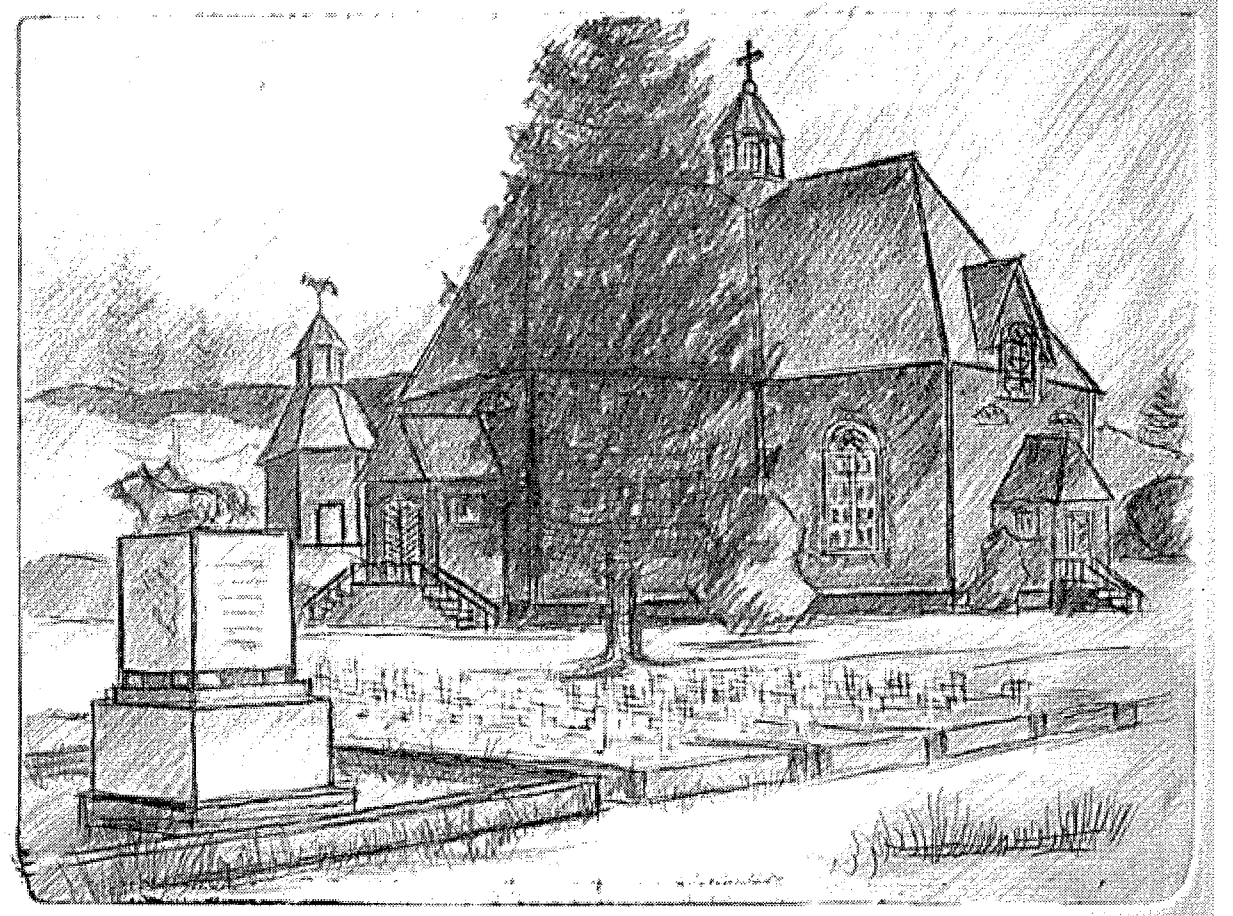
**RAKENNUS-
SUUNNITTELUPALVELU**

rakennuspiirustukset
kustannusarvot

MATTI OLLIKAINEN RKM

Puh. 921-767 0111, 949-535 208

Pitäjäjuhlien odotuksessa - kuva kertoo historian vaihteita

Veikko Pokkinen on suunnitellut ja piirtänyt kuvan Sakkolan kirkkomaalta; kuvassa on yhdistelty menneiden vuosisatojen historiaa.

Kohta ovat käsillä Sakkolanjuhlat Punkalaitumella, ja odotuksissa on jo seuraavatkin juhlat. Suvanto-Säätiön valtuuskunta päätti kokouksessaan talvella 1996, että vuoden 1997 Sakkolan pitäjäjuhlat pidetään kotikonnuilla Sakkolassa. Samalla tulee säätiön perustamisesta kuluneeksi 50 vuotta, joten juhlimiseen on aihetta.

Oheisessa kuvassa on Sakkolan kirkkomaan vuosisataisista vaihteista keskeisimpänä oleva, vuonna 1779 rakennettu Sakkolan punainen puukirkko. Kirkko vihittiin käyttöön helmikuussa 1781. Alueeseen kuuluu myös kirkon kanssa samanaikaisesti rakennettu kellotapuli.

Kellotapuli uusittiin 1850-luvulla. Tapulissa oli kolme kelloa, sekä kellotapulien huipulla kukonmuotoinen tuuliviiri, mikä osoitti, mistä milloinkin tuuli tuiversi.

Lisäksi piirroksessa on vuoden 1918 vapaussodan muistomerkki, jonka varjossa lepää 20 vapaussodan sankarivainajaa.

Kaksikymmentä vuotta myöhemmin, vuonna 1939 Sakkolan kirkkomaalla olevaa sankarihauta-alueita tarvittiin taas, kun vihollinen aloitti suurhyökkäyksen Kannaksella 30.11.1939.

105 päivää kestänyt sota loppui pakorauhaan 13.3.1943. Sakkolan 53 nuorta miestä uhraisi elämänsä isänmaata puolustaessaan.

Kyseistä sankarihautaa tarvittiin vielä, kun jatkosodan vuosina 1941-1945 Sakkolan miehiä kaatui noin 150. Heistäkin suuri osa lepää kotipitäjänsä sankarihauta-alueella, jossa nykyisin kasvaa sankkaa koivumetsää.

Tällä historiallisesti arvokkaalla alueella Suvanto-Säätiö juhlii perustamisensa puolivuosisataista toimintaansa ensi vuoden elokuussa.

Kuvan on suunnitellut ja piirtänyt Veikko Pokkinen.

Martti Karonen

Tatjana Pokotinskajan tarina

Lempäälän seurakunnan kirkkohera sai toukokuussa 1996 kirjeen, joka oli osoitettu Herra Pastori kirkko Sakola, ja osoitteena oli Lempäälä Tampere Finland.

Kirje oli aika erikoinen asiasisällöltään, joten Lempäälän kirkkoherra Heikki Miettinen antoi sen allekirjoitaneen, Suvanto-Säätiön puheenjohtajan, selvitetäväksi.

Jos kirjeen tarina on tosi, kuten ehkä olettaa saattaa, voidaan todeta, että sodan lait ovat julmat ja ankarat, mutta kuitenkin tulee eteen tilanteita, jolloin inhimillisuus astuu esiin - kuten tässäkin tapauksessa on käynyt.

Kirje kuuluu kokonaisuudessaan näin:

”Arvoisa herra pastori,

Anteeksi, että vaivaan Teitä, mutta tietyt seikat pakottavat minut pyytämään palvelustanne. Asun Pietarissa ja olen 51-vuotias. Vuonna 1994 sain tietää salaisuudesta, joka liittyy syntymääni.

Äitini ja hänen ystävättärensä oli kutsuttu palvelukseen kenttäarmeijaan, koska heidän miehensä olivat rangaituja, joutuneet Stalinin hallinnon rankaisutoimenpiteiden uhreiksi. Kesäkuussa (tai mahdollisesti heinäkuussa) 1944 he olivat lähellä Haidermaan asemaa (nyk. Gromovo). Metsästä läheltä rintamalinjaa he löysivät vaikeasti haavoittuneen, raskaana olevan suomalaisnaisen; hän ei puhunut venettä.

Äiti ja ystävätär kätivät naisen, sitoivat hänen haavansa ja veivät hänelle salaa ruokaa kolmen päivän ajan. Nainen oli lähes tajuttomassa tilassa. Houreissaan hän toisti sanoja Haidermaa, Kylmäkoski, Sakkola. Neljäntenä päivänä nainen synnytti tyttölapsen ja kuoli pian sen jälkeen. Äiti onnistui vain vaivoin viemään lapsen Leningradiin, missä hänen perheensä asui. Minä olin tämä lapsi...

Elin 50-vuotiaaksi tuntematta syntymätarinaani. Pelättiin kertoa siitä minulle, koska se oli tuolloin hyvin vaarallista.

Minut on kasvattanut venäläinen nai-

Tietääkö joku kadonneesta, raskaana olleesta naisesta Sakkolasta kesällä 1944?

Tatjana Pokotinskaja on lähettänyt itsestään valokuvan, Iisakin kirkon edessä otettuna. Tunteeko joku mahdollisesti häneen liittyvää tarinaa?

nen, antoi minulle venäläisen nimen, kasvatti ja koulutti minut ja olen hänelle rajattoman kiitollinen. Kasvatus-äitini kuoli vuonna 1976, poistui eläviin kirjoista uskaltamatta kertoa minulle totuutta. V. 1994 hänen ystävättärensä tunsu kuoleman lähestyvän, pyysi minut luokseen ja kertoi minulle yllä kuvaamani tarinan syntymästä-

ni. Käytettävissäni nämä niukat tiedot aloitin etsimisen. Sain tietää, että Haidermaa on Gromovon, Sakkolan, asema ja että Haidermaassa oli suomalainen puukirkko, joka paloi 1941. Mitä muut sanat merkitsevät, sitä en ole onnistunut selvittämään.

Rohkenin vaivata Teitä, koska sain tietää, että Tampereen lähellä on Sak-

kolan seurakunta, ja että sillä on jotain tekemistä Haidermaan puukirkon kanssa. Pyydän hartaasti tietoa siitä, onko seurakunnallanne jotain tekemistä Haidermaan kirkon kanssa. Saattaisiko joku seurakuntalaisistanne tietää jotain Haidermaan kirkosta, tietäisikö joku tapahtumista noilla paikoilla v. 1944.

Arvoisa herra, en halua teitä mitenkään vaivata, minä en tarvitse mitään, minulta ei puutu mitään, haluaisin vain saada tietoja noiden päivien tapahtumista.

Antamani tiedot eivät ole kovinkaan täsmällisiä, koska olen saanut ne iäkältä, sairaalta naishenkilöltä, mutta se seikka, että hän ei voinut poistua elämästä kertomatta asiaa minulle, ansaitsee huomion.

Vielä kerran pyydän Teitä hartaasti vastaamaan kirjeeseeni, se on viimeinen toivoni! Minulle voi kirjoittaa suomeksi, luen sen ja käänän venäjäksi.

Kunnioittaen

Tatjana Pokotinskaja”

Kirjeessä esiintyy olettamuksia, jotka eivät pidä paikkaansa tosiasioiden kanssa. Kuten kuolevan äidin löytöpaikka; se ei voi olla Haidermaa vaan jokin muu paikka Suvannon eteläpuolella.

Kuitenkin kirjeessä esiintyvät paikannimet ovat tuttuja kaikille sakkolalaisille ja todistavat löydetyn naisen olleen jossakin yhteydessä Sakkolaan.

Hyvät lukijat. Pyydän teidän apuane asian selvittelyssä. Jos jollakin olisi tiedossa asiaan viittaavista tiedoista jotakin kesäkuulta 1944 tahi muuta tietoa kadonneesta sakkolalaisesta naisesta, pyydämme ottamaan yhteyttä allekirjoittaneeseen tai Suvannon Seudun toimitukseen.

Oheisena valokuva kirjeen lähettäjästä, Tatjana Pokotinskajasta Iisakin kirkon edustalla.

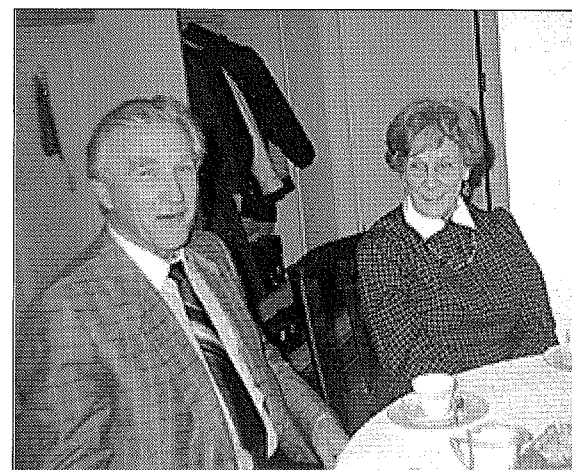
Mahdollisia tietoja odottaen

Esko Kallonen

Kukkolantie 4, 37569 Kulju
puh. 931- 3676 603 tai 940-
5540747

Kultahäät

Kultahäitään viettivät 18.8.1996. Eila Häyrinen, omaasukua Ilo, ja puolisonsa Keijo Häyrinen Orivedellä. Keijo Häyrinen on lähtöisin Sakkolan Vilakalasta.

Nimityksiä

Eija Koskela-Kokko on nimitetty Tampereen Terveystieteiden oppilaitoksen sairaanhoidon opettajan lehtorin virkaan 1.8.1996. alkaen. Vanhemmat Ilma ja Pentti Koskela, Ilman vanhemmat Amanda ja Esa Tenkanen Sakkolan Riiskasta.

Syntyneitä

Syntyi pieni terve poikavauva 2.5.1996. Hän sai kasteessa 30.6.1996. nimekseen Juhani Kristian Meskanen. Vanhemmat Arja Liisa ja Hannu Tapio Meskanen Tampereelta, Hannun vanhemmat Raili ja Arvo Meskanen Nokialta.

Uusia ylioppilaita

Vammalan lukiosta kirjoitti ylioppilaaksi Sari Kirsi Marjatta Jokinen. Vanhemmat Salme ja Veikko Jokinen, isovanhemmat Helmi omaasukua Naskali Lapinlahdelta ja edesmennyt Toivo Luukkanen.

Valmistuneita

Helsingin yliopistossa promovoitiin toukokuussa 1996 maatalous- ja metsätieteiden maisteriksi Mirja Palttila, omaasukua Haikka. Hänen äitinsä on Sylvi Haikka, omaasukua Lamppu, Tommi Juhon tytär Ojanimestä.

Jälkikirjoitus tarinaan

NESTOR SOAP

(julkaistu numerossa 4/96)

Aiheen tarinaani sain erästä Pallen pakinasta, jonka tapahtumat sijoittuivat kallavetisen laivareitin varrelle ja jossa sankarina esiintyi laivalaiturilla vetelehtivä Nestor-niminen pojankolttiainen.

Mielessäni kuvittelin, että tapahtumapaikkana voisivat olla yhtähyvin entisaikojen Suvannon rantamat ja kielellisestikin tuntui tuo otsikko aito

”sakkuloiselta”. Niinpä päätin luoda oman röykkylöis-Nestorinkin. Tarina on täysin omani, vain otsikon - Nestor soap - lainasin Pallelta. Ohi lipuvasta laivasta laiturille viskattu saippuapaketti sai Pallen Nestorin tyytyväisenä toteamaan: ”Tännään soap näköjään Nestor - kukahan soanee huomenna!”

Eka Karppanen

KUOLLEITA

Iivari Kuparisen muistolle

Iivari **Kuparinen** syntyi Lapinlahdella 10.7.1905 ja kuoli Eurassa 23.4.1996.

Vuosien saatossa isän terveys säilyi, etenkin henkisellä tasolla virkeänä. Sodassa haavoittunut jalka alkoi vähitellen vaivata ja vaikeuttaa liikkumista.

Isämme oli tarmokas ja lähes koulua käymättömänä monipuolinen taitaja. Muurarina ja pienviljelijänä alkanut perheen huoltaminen jatkui ennen sotia punamultatehtailijana Petäjällä. Sotien jälkeen seurasivat rakennustyöt sirkkelisahaajana Äännekoskella, tiilitehtailijana ja raamisahaajana Köyliössä sekä vaikean sairauden jälkeen vehnämyllärinä Hinnerjoella, jossa oli myös viime vuosikymmenten eläkepäivien asunto.

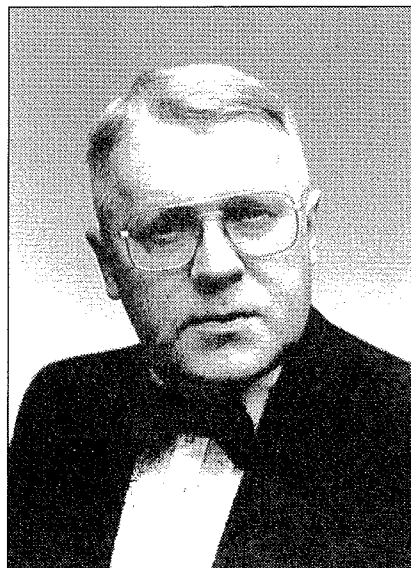
Talvisodan aikana hän ppalvveli 6. Rajakomppaniassa, jatkosodan alkuvaiheessa 5. Divisioonassa Laatokan-Karjalasta Syvärille, josta kotiutettiin iän perusteella. Jatkosodan lopussa hänet kutsuttiin vielä palvelukseen, ensin mm. sotapoliisiksi Kiviniemen silloille, ja kotiutettiin sodan jälkeen Kiestingistä.

Uskonnollinen herätys 1950-luvun lopulla vahvisti sielun voimiam ja ylläpiti lujaa luottamusta Jumalaan ja Kaikkivaltiaan voimaan ja ohjaukseen.

Isämme oli tunnollinen, rehellinen, tiukkakin ja voimakastahtoinen, joka kasvatti meitä lapsia lempeän äitimme kanssa, usein puutteessakin itsenäiseen elämään. Olemme siitä kiitollisia.

Toimi, Teuvo, Tapani ja Tuulikki

Varpu Ester **Malinen**, omaasukua Tenkanen, syntynyt 18.9.1926. Sakkolassa, kuoli 22.6.1996. Tukholman Täbyssä, missä hänet on siunattu haudan lepoon. Hänen entinen kotikylänsä oli Riiska.

Jorma Uolevi **Kekkonen** syntyi 29.7.1931 Sakkolan Tikansaareissa. Hän kuoli toukokuuisena tiistaiaamuna 28.5.1996. äkilliseen sairaskohtaukseen kotonaan Tampereella.

Siunaustilaisuus oli Tampereen Kallionkankaan isossa kappelissa kesäkuun 7. päivänä 1996. Siunauksen toimitti Loimaan kaupunkiseurakunnan kirkkoherra Matti Taatila.

Sydämellinen ja toimielias ihminen, karjalainen kulttuuripersoonallisuus parhaimmillaan, on poissa. -RK

Suvannon Seutu julkaisee jokaisessa numerossaan

- *merkkipäivät
- *suruviestit
- *kastetut
- *valmistuneet
- *ylioppilaat
- *hääpäivät
- *ym. perhetapahtumat.

Kirjoita tiedot toimitukseen, liitä mukaan myös valokuva. Tiedot yllämainituista asioista julkaistaan maksutta.

SUVANNON YMPÄRISTÖN
KOTISEUTULEHTI

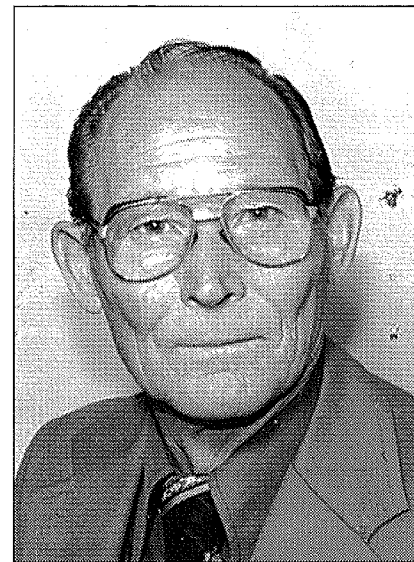
VUOSIA TÄYTTÄNEITÄ

90 vuotta täytti 5.7.1996. Pirkkalassa Anna-Maria **Viskari**, omaasukua Naskali. Hänen kotikylänsä oli Sakkolan Kirkonkylä.

70 vuotta täytti 4.7.1996. Pirkkalassa Hilka Kaarina **Korpi**, omaasukua Leinonen; talvet kuluvat Tampereella. Syntynyt hän on Viipurissa ja asunut Sakkolan Tikansaareissa.

70 vuotta täytti 16.6.1996. Tenho Tapani **Kallonen** Ruovedellä. Hänen kotikylänsä oli Ojaniemi.

70 vuotta täytti 11.7.1996. Hilja **Lepänen**, omaasukua Pohjalainen. Hän on Sakkolan Kiviniemestä, asuu nykyisin Tuusniemellä.

75 vuotta täytti 16.7.1996. Oskari **Kuuppo** Lempäälän Mattilassa. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Kelja.

60 vuotta täytti 21.5.1996. Inga **Anneli Ruokosuo**, omaasukua Pitkänen. Pirkkalassa asuvan Anneli Ruokosuo kotikylä on Sakkolan Kirkonkylä.

Irja Talja 80 vuotta

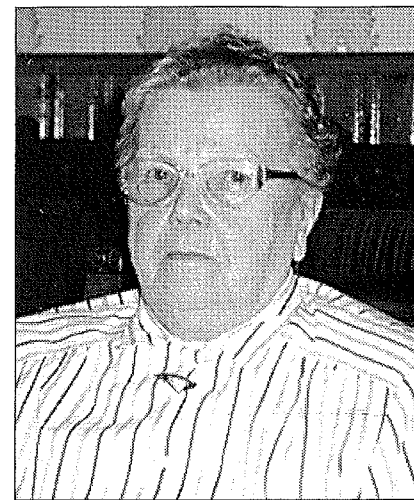
Irja Talja, omaasukua Väyrynen, vietti 14.4.1996. Vammalassa 80-vuotispäiviään läheisten ja ystävien kesken.

Sakkolan Hovinkylässä, Loskenkujan saunassa, syntyi Pietari ja Anna-Liisa Väyrysen esikoinen. Saunassahan siihen aikaan kaikki syntyivät: vain Matti-veli syntyi kamarissa kättilön hoivissa, muistaa Irja-mummo kertoa.

Mummon sisaruksia ovat Viljo, Hilka, Kerttu, Matti, Toivo ja Maire. Elosa olevista Kerttu asuu Mäntsälän Levannolla, Matti Vesilahden Narvassa ja Maire Ruovedellä.

Mummon isoisä Matti Väyrynen oli syntynyt Pielisen rannalla Juukassa 1851, josta osa sukua 1869 muutti luovutetun Karjalan puolelle, Antrean Taljalan kylään. Tuossa samassa kylässä on ainakin 1500-luvulta asuneet mummon miehen, eli Martti Taljan suku, siirtyen ensin Antrean Oravankytö -nimiseen kylään, josta sitten 1886 muuttivat Pyhäjärvelle. Eli isovanhemmat Antreassa ovat asuneet hyvinkin lähekkäin ja varmasti tunteet toisensa.

Hovin tiloja Kannaksella valtio otti omistukseensa ja jakoi niitä pienemmiksi asutettaviksi noin 20 hehtaarin tiloiksi. Tällaiselle Korpela-nimiselle tilalle Sakkolan Hovinkylään muuttu osa Väyrysten sukua 1912 Antreasta, ja joissa muuttajissa oli myös mummon isä Pietari Väyrynen. Mummon

äiti Anna-Liisa, omaasukua Nuora, on alkuperäisiä sakkolalaisia; Nuoranmäeltä.

Lapsuudenajat ja Sakkolassa vietetty lapsuus, nuoruus ja senaikaiset tapahtumat ovat nyttemmin usein Irja Taljan mielessä. Koulun hän kävi kiertokouluna ja yläluokat uudessa Hovinkylän koulussa. Onpahan pärjätty silloin opitulla luku- ja kirjoitustaidolla 80 vuotta.

Vanhempansa sisaruksena hän joutui jo nuorena auttamaan vanhempiaan monenlaisissa töissä. Kutomalla paljon sukkia ja lapasia nuoremmille sisaruksille ja muillekin. Piikana hän oli mm. Pekkasella ja erilaisissa talon töissä mm. poliisi-Nuoralla.

Mutta ehti hän toki tanssiloissakin kuulemma käydä, kuten Vehmaisissa Raudun puolella.

Eräällä sukkienvientimatalla Pyhäjärvelle kahden nuoren katseet kohta-

sivat - seurauksella, että äidin ja isän häitä vietettiin 60 vuotta sitten. Häiden vietto oli siihen aikaan hieman erilainen tapahtuma. Äiti-mummo on muistellut, kun kosjosmiehet - mm. Pennasen Leino ja isä - tulivat bussilla morsianta ja muita hakemaan häidenviettoon Pyhäjärvelle.

Kerttu-siskon kertoman mukaan emäntäkoululla tehty kakku syötiin ensin kotona ja pihassa tanssittiin, enne kuin lähdettiin Pyhäjärvelle, tuntio Matin kotitalalle häidenviettoon.

Reilun kolmen vuoden kuluttua evakkoreissut veivät talvisodan alta eri puolille Suomea; välillä käynti Karjalassa ja taas evakkoon. Myöhemmin koitti vihdoinkin aika omassa kodissa Tyrvään Pohjolanjärven ja nyt Vammalassa.

Perhettä siunaantui kaikkiaan kuusi potraa poikaa ja kullekin kaksi siskoa. Siihen aikaan kun ei kuulemma käytetty mitään konstiloita, sanoo mummo.

Lastenlapsia on nyt 13, ja lastenlastenlapsia 2.

Pitkän ajan mummo sai elää isän kanssa yhdessä, liki 60 vuotta. Mummo monasti muistelee: siihen aikaan mahtuu monenlaista, ja se nukuttiin saman peiton alla.

Me lapset toivomme, että mummo on vielä pitkään antamassa meille elämänohjeita. Toivomme myös, että tulevat vuodet ovat yhtä terveitä kuin tähänkin asti.

Antero-poika,
Lahti

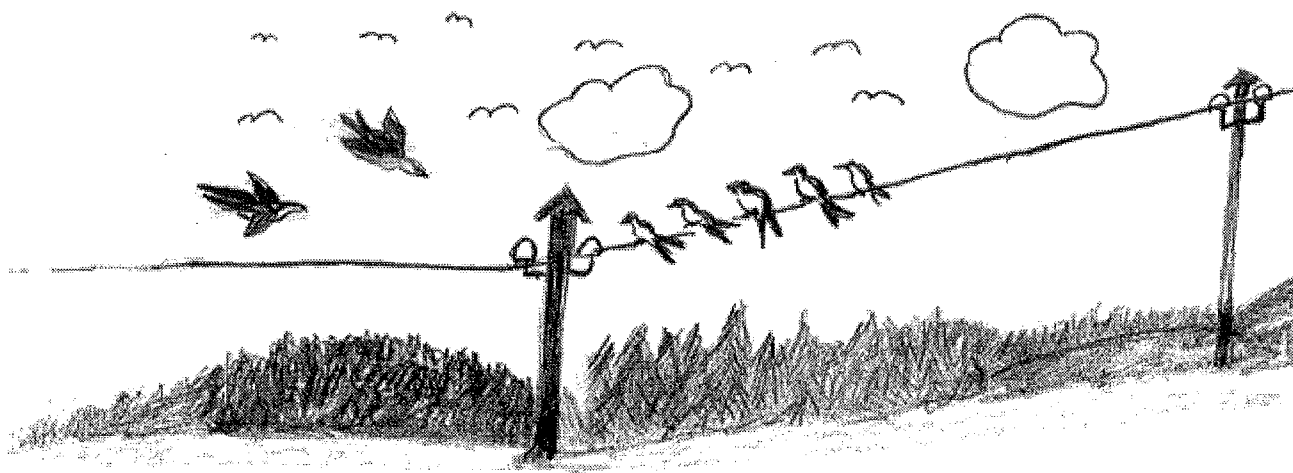
85 vuotta täytti Alma **Kiiski**, omaasukua Rastas, 27.5.1996. Somerolla. Hänen kotikylänsä Sakkolassa oli Riiska.

60 vuotta täytti Marjatta **Simelius**, omaasukua Kiiski, 15.6.1996. Vantaalla. Hän on tämän kevään ylioppilas Länsi-Vantaan aikuislukioista. Hänen vanhempansa ovat Alma ja Jalmari Kiiski Riiskasta.

Alma Kiiskin ja Marjatta Simeliuksen yhteistä merkkipäivä- ja lakkiaisjuhlaa vietettiin Vantaan Myyrmäessä.

p.o. ANNELI RUOKOSUO

Sotikkalan pääskyt

Tunnelmia kotiseutumatkalta edellisikesältä

Pääskystä on sanottu, että se on lintumaailman nopeimpia lentäjiä. Eipä sillä sitten vihollisia olekaan. Taitavasti se rakentaa pesänsä ja pyydystää ruokansa lennosta suoraan suuhunsa.

Entisellä kotiseudulla Vilakkalassa monella tavalla tutuksi tullut paikka oli Sotikkalan aho. Sotikkalaan oli kärritie. Se erkani Koverojalle menevältä tieltä heti Mylsillan sil-lankorvalta. Työväentalolla tahi Sotikkalan perunakuopilla kävijälle ei liene jäänyt huomaamatta tien puolessa, vasemmalla vastapäätä Hinkkasen taloa, oleva hiekkakuoppa ja sen jyrkällä törmällä jonain kesäisinä päivinä pääskyjen tekemät pesäaukot. Aukkoja oli kymmeniä pienellä alueella.

Ikäisilläni oli Sotikkalan aholla ja etenkin mainitulla hiekkakuopalla monenmoista tekemistä ajankuluksi. Sinne juostiin, leikittiin ja siellä hypittiin kolmekymmentäluvulla melkein pä päivittäin. Siinä sivussa seurattiin pääskyten pesimispuuhia,

pesänrakentamisesta alkaen, ja nähtiin se, kuinka pääsky kuokki nokallaan törmän seinään aukkoa potkien jaloil-laan hiekan ulos aukosta. Törmällä oli vanhoja hylättyjä aukkoja ja uusia syntyi pesäpaikoiksi. Pesän tultua valmiiksi seurasi pääskyn muninta ja hautomisvaihe. Tuona aikana pesäaukolla oli hiljaisempaa. Toinen emopääskyistä kantoi tosin hautovalle pääskylle ruokaa.

Kun poikaset olivat kuoriutuneet, pääskyemojen ruokapaketit kasvoivat suuremmiksi sitä mukaa kun poikaset varttuivat. Vihdoin poikaset olivat jo aukon suulla vastaanottamassa ruokalahetystä. Pääskyt ylläpitivät ruoka-huoltoa pitkin kesää poikasten lentoon-lähtöön asti ja sen jälkeenkin vielä jonkin aikaa. Oli siinä sykeä, kun pääs-kyemot syöksyivät pesäaukoille ja ta-kaisin ruokkiessaa poikasiaan. Kiin-nostavia kesävieraista nämä pääskyt Sotikkalan ahon laidalla olivat.

Syksyllä ennen muuttoretkiä pääskyt - myös räystä- ja haarapääskyt, joita oli enemmän - kokoontuivat puhelin-

langalle visertelemään. Tämä oli merkki niiden lähdistä talvehtimispaikoille, siirtymistä ja asettumista Afrikkaan; näkemään ehkä unta Suomen kesästä.

Olin viime kesänä kotiseutumatkalla entisellä kotiseudulla.

Sotikkalan aho oli muuttunut aivan toisenlaiseksi. Sinne ei ollut tietä. Hiekkakuopallekaan ei voitu mennä. Perunakuopilla saatoimme sentään käydä, joissa siemenperunoita ennen säilytettiin.

Kävimme myös toistalon Anjan kotipaikalla. Hänen rohkealla ja asiantuntevalla opastuksellaan maamerkkinä löytyi pihasaunan nurkkakivi, jonka Anja tunnisti, samoin kuin pihakoivut.

Perunakuoppien alueella oli joitakin hautapaikkoja. Pääskyt, nekin olivat jättäneet Sotikkalan ahon ja löytäneet ehkä uuden pesimispaikan. Heinälammista oli tullut tosi lintulampi. Viskarin pellolla oli suuri karjalauma ja pari karjanhuoltajaa.

Koko kylä oli autioitunut ja edelleen asumaton.

Tapio Kuoppo

Lapsuuden matoiset mannut

Jo alle kouluikäisenä olin tullut tutuksi tuon sahakuvioisen luikertelijan kanssa, jota kyyksi kutsuttiin. Olin tietoinen kyykäärmeen vaarallisuudesta, sillä jotkut tuntemani henkilöt - äitini muiden muassa - olivat saaneet käärmeenpuremia ja ajallaan saadun hoidon ansiosta olivat myrkytyksestä selvinneet. Tiesin, että varsinkin metsässä liikkua on hyvä pitää veitsi mukana ja käärmeenpiston sattuessa oli rohkeasti tehtävä haava pureman kohdalle ja imettävä veren mukana myrkky pois. En kuitenkaan joutunut kertaakaan soveltamaan teoriaa käytäntöön

Maijoiin erämökissä asuessamme oli meillä muutamia kanoja, jotka kuljeskelivat vapaina lähimaastoissa, tekivät pesänsäkin minne sattui.

Olipa kerran kana jälleen munimispuuhissa ja sen kaakatusta seuraamalla löytyi pesä pajupensaasta juurelta. Kana sai rauhassa tehdä tehtävänsä, mutta kun äiti myöhemmin meni korjaamaan saalista, olikin pesä tyhjä. Tapaus ehti vielä toistuakin, kunnes nähtiin ison kynn liikehtivän lähistöllä.

Äiti kertoi epäilyksensä lähinaapurin isännälle. Tämä otti tuvan seinältä haulikon ja lähti tutkimaan tienoita, eikä kulunut kauaakaan, kun kuului paukaus. Ehtiessämme paikalle näimme pelottavan munavarkaan riekaleina kiemurtelemassa aidan vieressä.

Kerran erään paimenpoikapestini kaudella olin ryhtymässä pajupillin tekoon ja juuri ollessani puukolla leikkaamassa pajun vesaa, kurottautui pensasta käärmeen pää minua kohti. Minulla oli kädessäni valmiina ase -

puukkon. Vinhasti sen terällä huitomalla sain uhkaajan pökerryksiin ja sen jälkeen järeämmällä kepakolla lopullisesti nujerretuksi. Kerrottuaani urotyöstäni isäntäväelle, sain odottamieni kehujen sijasta toruja uhkarohkeudesta; käydä nyt tuolla tavalla puukon kanssa käärmeen kimppeun!

Vähän myöhemmin samana kesänä, hautuvan kuumana heinäkuun päivänä, teki mieleni lähteä uimaan läheisellä hakamaalla uinuvalle metsälamelle. Metsän reunassa pysähdyin maistelemaan mustikoita. Kylläpä ne osasivatkin maistua. Kuulin kumma kahinaa varpujen seasta ja samassa näinkin sahaselkäisen kynn, joka verkalleen luikerrellen alkoi etäännyä. Keksinkin lähistöltä kepakon, johon tartuin ja huitaisin sillä käärmettä onnistuen pökerryttämään sen. Tämän jälkeen olikin helppoa täydentää pojan urotyö hakkaamalla käärmeen pää mäsäksi.

Jatkoin kulkuani lammen rantaan, missä riisin vaatteeni kuumalle hiekalle ison männyn juurelle. Laskeuduin rantaan ja tunsin vilpoisen veden rauhoittavan jaloissani. Samassa huomasi, etten ollutkaan lammessa yksin. Noin kymmenen metrin etäisyydellä lammen selän suunnalta oli suoraan minua kohti luikertelemassa kyykäärme pää koholla. Perädyin rantaan, missä tapasin haarukkapäisen männynoksan. Karahka kädessäni odotin tulijaa ja noin metrin etäisyydellä vedenrajasta survaisin haarukan käärmettä kohti. Kyy jäi vangiksi ja hukuksiin haarukkaan pohjaa vasten, vain hännänpään silloin tällöin huiskaistes-
sa vedenpintaa. Pidin kyytä jonkin ai-

kaa hukuksissa, kunnes huomasin, että oksa seisoi pohjassa kyllin tukevasti kiinni pitämättäkin. Hain toisen kepin, jolla vielä varmuudeksi ruhjoin jo hukutetun käärmeen pään.

Uinti ei kuitenkaan enää tapahtumien jälkeen huvittanut. Vielä kepakko kädessäni palasin vaatteilteni - järkytykseni jälleen! Aivan vaatemytyni vieressä näin merkillisen koristeellisen kasan. Se oli jälleen kyykäärme kauniisti kerällä.

Minulla oli nytkin ase valmiina kädessäni ja sillä huitaisten pökerrytin tämänkin lepäilevän matelijan, kolmannen jo yhden ainoan tunnin sisällä.

Petäjärven kansakoulussa olin opettaja Holopaisen läksynä pöntännyt päähäni vanhan testamentin kertomusta "Karkoitus paratiisista" - sen vaikeatajuisuuden vuoksi kai tavallista tiukemmin. Oli vaikea käsittää kohtaa, missä Jumala kirosi käärmeen sanoen: Minä panen vainon sinun ja vaimon välille; hän on rikki polkeva sinun pääsi ja sinä olet pistävä häntä kantapäähän.

Joka kerta käärmeen nähdessäni tuli tuo kiroaminen mieleeni. Pohdiskelin itsekseni, mahtoiko kirous koskea vain Eevaa ja käärmettä, ja ihmettelin, kuinka käärme voisi pistää vielä sen jälkeen, kun sen pää on murskattu.

Sääliä tuntien saatoin laittaa matoa ongenkoukkuun, mutta käärmeen tappaminen oli ikäänkuin velvollisuus, hyvä työ, sankariteko. Joskus kuitenkin ajattelin pelolla; miten monta käärmettä olenkaan tappanut - koskahan ne kostavat minulle?

Eka Karppanen

Seuraava Suvannon Seutu ilmestyy syyskuun puolivälin jälkeen.

Aineisto toimitukseen 2.9.1996. mennessä, kiitos!

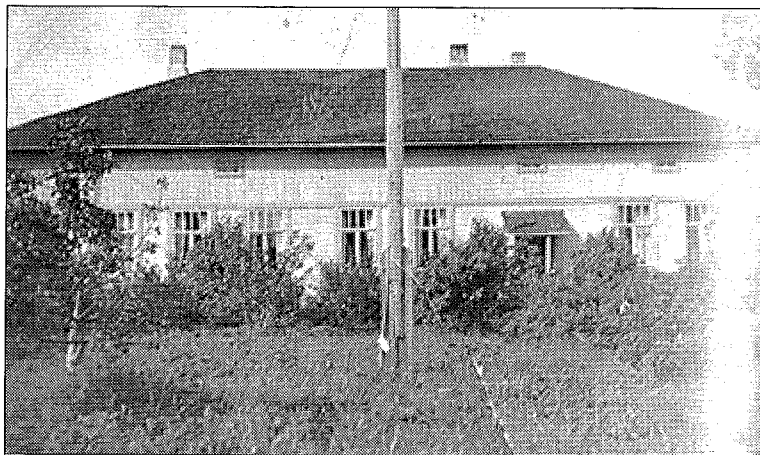
Osoite: Suvannon Seutu, Rautasemantie 375, 37550 Moisio

Tuntemattomien haudalle Terenttilään

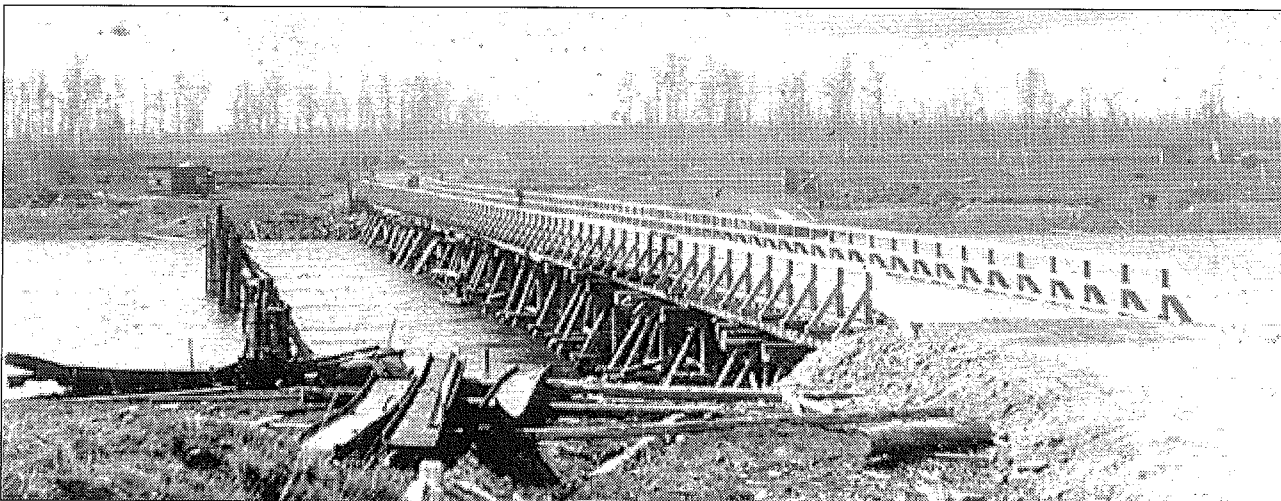
Opetusministeriön toimesta paljastetaan muistomerkki 12.8.1996. Terenttilässä, 126 tuntemattoman sotilaan haudalla.

Paikalle on lähdössä myös Suvanto-Säätiön edustus. Asiasta kiinnostuneet voivat kysellä lisätietoja Lempäälästä Esko Kalloselta. Taistelupaikan muistoihin ovat tervetulleita mukaan myös veteraanit.

Ohessa Mikkelissä asuvan Ritva Tuokon vanhoja, arvokkaita valokuvia Taipaleesta reilun 50 vuoden takaa.

Pärssisen suuri kauppatalo, joka oli remontoitu ennen talvisotaa.

Suomalaisten Taipaleen yli rakentama silta jatkosodan aikana.

Venäläisten sotilaiden hautausmaa Taipaleessa lähellä nykyistä venäläisten sankarivainajien muistomerkkiä.

Pellot ja metsämaat
monissa lohkoissa

Paljon palstoja

Vilakkalassa oli maatiloja, mitkä muodostuivat monesta eri lohkoista. Tilat koostuivat ostojen, jakamisen ja perinnän kautta useasta eri osasta. Tässä yksi hyvin kuvaava esimerkki yhden tilan nimistä ja sen eri osista Vilakkalassa:

Tilan nimi oli Kivikaivopekkola. Talon ympärillä muutama hehtaari maata. Maantien oikaisu 1930-luvun alussa vei siitä parhaan palan. Muut pellot: Lietteellä yksi lohko, toinen pala Keljassa, Lammilla kaksi palstaa. Kolmannesta Lammin palasta maksettiin vuokraa viisi vuotta. Simolan suosta oli tulossa kuudes pala.

Metsäpalstoja oli useita - Kivikon haka, Viissarka, Sopeoja, Tölli ja Nälli. Töllissä ja Nällissä en käynyt kertaakaan, Sopeojalla muutaman kerran. Viissaran punaiset puolukkamättäät muistan vieläkin ja Kivikon haasta eivät mustikat koskaan loppuneet.

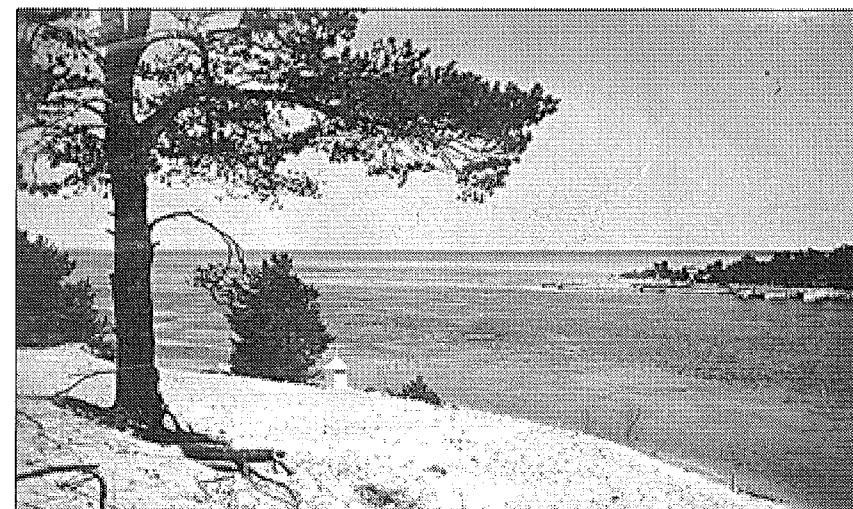
Tämä ei ole tarua eikä tarinaa, vaan kaikki on ollut - ei mennyt, vaan vaihtunut pika-asutuslain aikana kahteen peltolohkoon, jotka ovat lähekkäin ja metsä noin kilometrin päässä.

Tämän tilan nimi on Koivula lähellä Oriveden asemaa. Näin ovat nimet ja muistot sieltä vuosikymmenien takaa. Eivät ole nimet vaihtuneet eivätkä unehtuneet, vaan vieläpä kirkastuneet.

Veera Viskari

Laina Pärssinen kotinsa raunioilla.

Taipaleen joen suulla ollut majakka hämöttää lähellä Linnanmäkeä. Edessä Laatokan ulappaa.

Taipaleen taistelutannerten luurankometsää. Vasemmalla joen ylityspaikka ja edessä joen hiekkapengertä.

Vullien sukuseura perustettiin Kiviniemessä

Bussilastillinen Vullin suvun jäseniä - 49 henkeä - teki kotiseutumatkan Sakkolaan ja Pyhäjärvelle 24.-26.5.1996. Matkalle oli asetettu tavoitteet: sukuyhdistyksen perustaminen, seppeleen lasku kirkon raunioille menneiden sukupolvien muistolle sekä käynti kotipaikoilla ja erikoisesti niiden näyttäminen mukana oleville nuorille, jotka olivat ensi kertaa tutustumassa isien ja äitien lapsuuden ja nuoruuden maisemiin.

Majoituspaikkana oli Kiviniemessä oleva motelli (muuten sanottuna; täysin lämmittämätön ja lähes kokonaan ilman lämmintä vettä), jonka tiloissa pidettiin jo kevättalvella kokoonkutsuttu sukuyhdistyksen perustamis- ja ensimmäinen sukukokous.

Kokous päätti yksimielisesti perustaa sukuyhdistyksen, jonka nimeksi tuli Vullien Sukuseura. Hyväksyttiin yhdistyksen säännöt, jotka oli kokouskutsun mukana toimitettu suvun jäse-

nille, ja päätettiin rekisteröidä yhdistys.

Hallituksen puheenjohtajaksi valittiin Pauli Kurikka ja hallituksen muiksi jäseniksi Julia Keski-Mäenpää, Veli Nieminen, Kaija Taipale, Eila Toppila, Pekka Vulli, Pentti Vulli, Seppo Vulli sekä Urho Vairela. Pitämässään kokouksessa hallitus valitsi keskuudesta varapuheenjohtajaksi Kaija Taipaleen, sihteeriksi Veli Niemisen ja rahastonhoitajaksi Pentti Vullin.

Ensimmäisen vuoden jäsenmaksuksi hyväksyttiin 30 markkaa / henkilö. Toimintasuunnitelmasta mainittakoon, etytä suvun eri haarojen selvittelyä jatketaan ja tuetaan tutkimusta suvun alkuvaiheista ennen 1600-lukua. Eila Toppila, joka on primusmoottorina ansiokkaasti aikaansaanut Vullin suvun tähänastisen tutkimuksen ja selvittelyn, valtuutettiin edelleen toimimaan tutkimuksen eteenpäin viemiseksi.

Toinen matkapäivä alkoi retkellä Sakkolan kirkolle, jonne järjestäydyttiin laskemaan havuseppele ristin juurelle. Sepeleen nauhassa oli teksti ”Menneiden sukupolven muistoa kunniottaen, Vullin Sukuseura”. Karjalaisten laulu tilaisuuden aikana herkisti mielet.

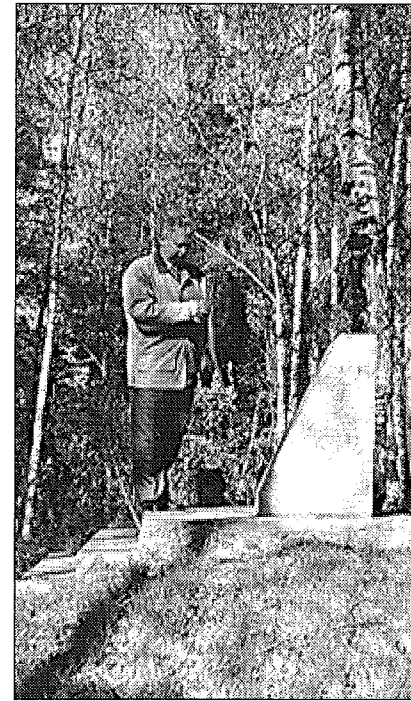
Kirkolta lähtivät pyhäjärveläiset Pyhäjärvelle suuriman osan ryhmästä lähtiessä Röykkylään, kylään, jossa tämänhetkisten tietojen mukainen ensimmäinen Vulli on elänyt. Kylän keskellä kiinnostavin oli paikka, jossa katkeamaton Vullien sukuketju on elänyt 1600-1700 - luvulta kesäkuuhun 1944 - poislokiun aika talvisodan alusta takaisinvaltaukseseen 1941.

Ryhmän jäsenet lähtivät sittemmin kukin taholleen etsimään lapsuuden kodin paikkaa. Vuosikymmenet ovat muuttaneet jo sodan lähes täysin tuhoaman Röykkylän niin, että useat jou-
tuivat vain toteamaan: tässä se koti oli.

Vullin sukua järjestäytyneenä paikalle, jossa Vullit ovat asuneet yhtäjaksoisesti n. 250 vuotta.

Vullin suvun jäsenille: laittaa tietoja

Vullien Sukuseuran puheenjohtaja Pauli Kurikka laskemassa sukuseuran seppeltä kirkon muistomerkillä.

Varma kiinnekohta sentään oli jäljellä: isoja mäntyjä kasvava Einon (Huuska) kaupan kivijalka ja rappukivet.

Muutamat muutkin kivijalat löytyvät ja myös kuin ihmeen kautta säilyneet pari-kolme taloakin. Mutta vain Suvanto - kuinka kaunis se onkaan - on paikallaan, samoin sen hiekkarannat. Polku rantaan on samassa paikassa kuin silloin ennen. Ja rantalehdossa kukkivat isot valko- ja keltavuokot. (Tässä vaiheessa on alettava uusi kappale, sillä itku ei ole kaukana!)

Retkipäivän iltana paistettiin vielä makkaraa iltanuotiolla ja katseltiin kosken kuohuja.

Paluupäivä oli sateinen, mutta salavan oksia otettiin tienvarrelta - kolme neljästä tekee jo lehtiä aitan sivulla. Viipurissa oli tyydyttävä kauppahallio-
stoksiin ja kaupunkikierrrokseen bussilla, jonka kuljettaja Erkki Ahonen ansaitsee suuret kiitokset koko matkan onnistumisesta sekä yksityiskohtaisista tiedoista Viipurista ja koko matkan kohteista.

Kiviniemen kullerotkin jäivät elämään keskellä Hämettä.

Pauli Kurikka

Teitä tervehtii taas Eila Toppila. Olen saanut haltuuni Pentti Sallan kesken jääneet tutkimustulokset (kuoli 17.2.1996 Lappeenrannassa) ja yritän omilla taidoillani täydentää suvun suureksi paisunutta jäsenkirjaa.

Olen sijoittanut merkitsemättä jääneitä jäseniä oikeille paikoilleen ja huomannut surukseni eräiden tietojen olevan puutteellisia. Pnetti Salla kertoi minulle asiasta eläessään suurena haittana. Jos joku haluaa täydentää tietojään, pyydän laittamaan: syntymäaika, apaikka, vihkimisaika, -paikka.

Eräät vanhemmat ovat lähettäneet tiedot lapsistaan ja niistä kyseiset tiedot puuttuvat usein. Myöhemmille tutkijoille tiedot kuitenkin ovat tärkeitä.

Rakkaat serkut ja serkkujen serkut; olkaa kärsivällisiä odottaessanne tila-
mianne kirjoja. Yritän saada täydentävän liitteen mukaan.

Kesäterveisin

Eila Toppila
Oulaistenkatu 37 A 4
86300 Oulainen
puh. 983 - 472131

Porsaat

Sakkolan maanviljelijöiden hyvänä tulonlähteenä olivat porsaat. Jos talossa oli kaksi lehmää, oli varmasti yksi emakko. Isommissa taloissa, kuten Mikko Kurikalla ja Ala-Tenkasessa, oli viisi emakkoa. Emakolla saattoi olla yli kaksikymmentä porsasta.

Vuonna 1925 porsas maksoi toukokuussa 275 markkaa, joulukuussa ne maksoivat 50 markkaa. Rahalla oli arvoa silloin. Kun myytiin kymmeniä porsaita, tuli rahaa kovasti.

Tenkasella oli sikalan käytävillä Liisalla sänky. Siitä hän nousi yöllä syöttämään porsaita. Niitä täytyi syöttää monta kertaa yössä. Emakoita oli useita ja työtä riitti. Huolellista työtä.

Porsaita kuljetettiin junissa, porsasvaunuissa, ympäri Suomea myytäväksi. Kauppa kävi hyvin. Sakkolan porsaat olivat luppakorvaisia, hyviä syöttämään ja kasvamaan. Salossa oleillut sukulaiseni osti aina Sipiläiseltä porsaita.

Meillä kasvatettiin porsas vain talliksi - teurastettiin neljän kuukauden ikäisenä. Liha oli silloin parasta. Tumman liha syi pannulla paistettaessa. Kotini miesväki ei syönyt mitään lihaa. Äiti ja minä söimme. Porsas ostettiin poikien leikkiveriksi kesäksi; he pesivät sitä ja harjasivat. Porsas oli tyytyväinen harjaamiseen. Röhi ki niin kotoisasti.

Emakkoa pidettiin monta vuotta. Vanhempana se teki aina enemmän porsaita. Lapsuuteni aikana Karholassa lähetettiin vain kerma meijeriin. Alusmaito annettiin sioille.

Jotkut keittivät porsaille vehnävellää, laittoivat siihen vähän voita ja soke-
ria. Tällä ruokinnalla saattoi kolme-
viikkoinen porsas olla viisivuorokaisen kokoinen.

Nyt ajat ovat muuttuneet, mutta kasvatetaanhan edelleen porsaita Suomessa.

Meri Weissell

Revot reissussa:

Kotikylässä Kaarnajoella ja vähän muuallakin

Taas oli joukkoa kolla 16 henkeä, kun matkasimme koti-Karjalassa 16.-19.5.

Ulkona satoi - taivas itki puolestamme Karjalan kohtaloa - mutta linja-autossa oli tunnelmaa. Kalkatimme, nauroimme ja lauleskelimme tapaamisen riemusta, sukulaista kun oltiin tai mutkan kautta. Varsinkin sepän Irja osas kertoa ja naurattaa.

Toukokuu näytti meille erilaisen kotikylän, kuin aikaisemmat ajankohdat kesä-heinäkuun vaihteessa ja elokuun loppupuolella. Oli paljasta. Paljon oli näkyvissä kuollutta, mutta kyllä taas vihersikin. Uusi elämä oli kivasti alullaan. Matalasta kasvustosta näkyi käenrieskaa, ukonhattua, kulleroa, iiristä, ja niitä irtosi helposti mukaan, kun apuvälineitä oli mukana. Oli kyllä peloteltu kasvien tuomisella, mutta ei meidän reissuilla ollut ongelmia, eikä

Näkymällä Taipaleessa Kaarnajoen sillalta joen tulosuuntaa ja sillalla Vappu, Aune, Helmi, Ilkka, Anneli ja Jarmo.

Sisarukset Helmi, Aune ja Vieno enolan (Heikki Suokas) rappusilla.

ollut nytkään. Lieneekö matkanjohtajan, Leena-pastorin, vakuuttava olemus riittänyt. Mutta omilt mailtha myö niitä otettiin, vai kui?

Kiersimme taas esi-isiemme asuin-sijat. Taloista näkyi vielä kiviperustuksia ja rappuja, joskin sammaleen ja kasvuston peittäminä. Itselleni oli ihan asia, kun sisareni Aune (ensimmäistä kertaa Karjalassa vuoden 1939 jälkeen) tunnisti uimapaikkamme, Vonkan, Kaarnajoessa ja näin selvisi jokseenkin tarkasti kotitalomme sijainti, vihdoin. Sataa tihuutti ja tuuli. Vesluosat ollit tiel, mut eihä se meitä haitant ko ol oikiat asustiet peäl.

Tällä välin oli kuskimme Jarmo kiehahtanut meille kohvit. Kuin ihmeen kautta taivas aukeni ja aurinko loisti täydeltä terältä. Ilma oli raikas. Käki kukkui ja kukahteli. Valkovuokot peitivä maan. Muistelimme: Mikkolaa, Hätäkorpea, Sepän paikkaa, enoni

Suokkaan ja äitimme Hildan kotia ja Juonittyy, johon jo vähä matkoa määtiiki. Kylä eli virkeänä ennen elämäänsä, työtapineen, rytmineen ja kanssak'äymisineen. Ihan ikävöin sitä.

Matkamme jatkui bussilla. Tultiin Taipaleeseen, jossa joki vuolaana virtasi uomassaan kuin ennen jyrkän penkereen alla. Sodasta muistuttivat vielä juoksuhaudat ja bunkkerien jäännökset. Osa meistä oli ensikertalaisia, osalle käynti oli ties mones.

Lauantaina oli Sortanlahden vuoro, josta matkasimme Konevitsan saaresa sijaitsevaan luostariin. Olimme uteliaita laivasta etukäteen ja meitä varoitettiin: ei ihan Silja Linen veroinen - ja kyllä näin oli. Lähes hampaat kalisten matkasimme ahtojäiden seassa Laatokalla. Onnellisesti kaikki sujui ja rantauduimme taas Sortanlahteen. Kimmo kertoo Konevitsan retkestä eri

tarinan.

Suuntasimme kulkumme Käkisalmeen. Mukanamme oli jo Konevitsan matkalla mukana ollut opas Iina puheen hyvää suomea. Hänen opastuksellaan kierrettiin kaupunki ristiin rastiin. Kun teimme kiertoajelun Heiksetä Kaija opastuksel kaik valken viel paremmi ja tul tutummaks. Kysymyksessä oli Kaijan koti- ja koulukaupunki, joten etsimme: kirkon, jossa Kaija isä oli ollut pappina, pappilan paikan, jossa perhe oli asunut, koulun, jota sisarukset kävivät, omakotitalon, jota perhe asui isän kuoleman jälkeen, ja sankarihaudan, jossa Jaakko-veli lepäsi. Oli vielä yksi talo, kylä-äijäni koti, josta Helenan kanssa kuvasimme. Ja vielä oli yksi asia toteuttamatta, liepuskan osto. 20 markalla oli vaihdettu ruplia ja kokonaisen kassin liepuskoja saimme, kun vihdoin tulimme ymmärryksi. Lämpimäiset maistuivat hyvältä toisillekin matkalaisille.

Neljäs päivä tuli ja lähtö eteen. Matkattiin Viipuriin ja siellä tehtiin vielä kiertoajelu Leenan ja Kaijan opastuksella. Ostoksilla käytiin torilla ja kaupahallissa ja taas kerran päätimme kotiseuturetken Pyöreän Tornin kahvihuoneeseen.

Se, mitä jäi mieleen monituisten muistojen lisäksi, oli kylmyys. Sen totesimme ensimmäisenä iltana majoituttuamme. Lämpö oli pois päältä, eikä päälle pantu. Syy selvisi Käkisalmeissa. Iina-opas kertoi, että polttoainepulan vuoksi lämpö katkaistiin 1.5. alkaen viideksi kuukaudeksi. Käkisalmissa sai lämmintä vettä vain yleisessä saunassa. Meitä kohdeltiin sentään ruhtinaallisesti: lämmintä vettä luvattiin aamuin illin ja saatiin ainakin illoin.

Vaan mitä me näistä. Matka matkalaisineen oli taas kerran mitä parhainta antia, joten eiköhän taas ensi kesänä - vai mitä sanotte: Leena R. Kaija S, Kaija H, Leena K, Hermi, Aune, Timo, Vappu ja Ekku, Maire, Ilkka, Kimmo, Anneli, Helena, Irja, Jarmo ja mie.

Raapustelijana
Mikon Mikon Oivan Vieno

Virkki-Käsityömuuseon kesänäyttely:

Käsintehtyjä kauniita nukkeja maailmalta

Virkki-Käsityömuuseossa avattiin jo kesäkuun alussa näyttely, joka esittelee Tyyne-Kerttu Virkin nukkekokoelmaa. Mukana on lahjoituksina saatuja sekä matkoilta tuotuja nukkeja yli 300 kappaletta. Ne ovat eri materiaaleista ja eri tekniikoilla tehtyjä, mutta kaikki käsityönä valmistettuja.

Matkoilta tuodut nukketkaan eivät ole ihan tavallisia matkamuu-tuotantoa, vaan huolella valittuja esimerkkejä kunkin maan käsityöperinteestä. Ne ovat peräisin pääasiassa 1950-, 60- ja 70-luvuilta, jolloin matkustaminen ei ollut niin tavallista kuin tänä päivänä.

Naantalinen nukkepari alkuperäistä käsityötaitoa

Kotimaisista nukkeista kiinnostavimpia on alkuperäinen naantalilainen nukkepari, joka on kokonaan nappeja myöten neulottu langasta.

Omin käsin -lehdessä vuonna 1945 esitellään nukkien historia perinpohjin. Sisarukset Karoliina ja Lotta Lindholm myivät niitä Naantalin laivaranassa. Neuleet olivat entisaikaan köyhien naantalilaisten toinen elinkeino kalastuksen ohella. Myös miehet osasivat käyttää puikkoja.

Lindholmin sisarukset suunnittelivat nuket itse ja niiden tekovaiheet olivat pieni salaisuus. Nukentekoperinne ei ole tänäkään päivänä katkennut, vaan Naantalin työväenopisto järjestää kurseja opettajana yli 80-vuotias Irja-Vappu Aarnio, jolla taito edelleen on halussaan. Ihan halpa matkamuu-to nukkepariskunta ei ole: hinta on 1200 markkaa.

Taidetta ja kansanperinnettä

Nukkepariskuntia on enemmänkin. Kaksi topakkaa pariskuntaa Pohjanmaalta istuu tuoleillaan. Kaikki vaatteet on alkuperäisistä kankaista ja perinteen mukaiset. Lahjoituksena saatujen nukkien tekijästä ei kuitenkaan ole tietoa. Aidot Mollamaija ja Matti ovat vuodelta 1946 ja ruotsalainen Mollamaija vuodelta 1950.

Eestiläisiä nukkeja on komea kokoelma. Mukana on myös keramiikkakukkeja, mm. Raija Rauanheimo-Kojosen tekemiä useita hellyttäviä pareja. Nukkepari Meksikosta vuodelta 1960 on sandaaleja ja hattuja myöten taidokasta käsityötä. Zulu-heimon nukket ovat sulassa sovussa Aunuksessa tehtyjen lastunukkien vieressä.

Taiteilijoiden tekemät, esimerkiksi Kai Frankin Puupoika ja siili, vuodelta 1946, viihtyvät kansanomaisten nukkien rinnalla. Hymyilyttäviä ovat myös italialaista toimittajaa sekä reipasta norjalaista hiihtäjäpoikaa esittävät nukket.

Kesänäyttelyn avajaisvieraita viihdyttivät kansainväliset taiteilijat: Dani Juris, joka lauloi kaksi aariaa Mozartin Figaron häistä enkelimäisen kauniilla pojanäänellään - säestäjänä toimi pianistiäiti Hamsa Juris. Ecuadorilais-syyrialainen muusikkoperhe on asustanut Suomessa 11 vuotta.

Virkki-Käsityömuuseo on avoinna ti-la klo 11-15. Kannattaa käydä!

Sirkka-Liisa Uutela

SAKKOLAN HISTORIA

Toinen, uusittu painos Sakkolan historiaa on edelleen saatavana, samoin kirja Sakkolan kylät tuvasta tupaan.

Kirjoja voi hankkia Osuuspankkien konttoreista Kuljussa ja Lempäälässä.

Kirjoja myyvät myös:

Eino Kuisma, Punkalaidun puh. (921) 767 4346

sekä Lempäälässä

Anneli Kuisma, Eino Koiranen ja Esteri Lopenen ja Aaro Viskari

Anneli Kuisma hoitaa postitettavat tilaukset, puh. 931-3748 410

Sakkolan historia II maksaa 70 markkaa ja Sakkolan kylät tuvasta tupaan 110 markkaa.

Postilähetyksistä peritään lisäksi lähetyskulut.

**HANKKIKAA NYT PITÄJÄTEOKSIA
- VAIKKAPA LAHJAKSI!**

P. Nuora Ky

37560 KULJU

Puh. 367 6100

**TILAA SINÄKIN
OMA**

SUVANNON SEUTU

Seuraava lehti

ilmestyy

syyskuun puolivälissä.

RAASKAN SÄHKÖLIIKE

A-RYHMÄN SÄHKÖURAKOITSIJA

Mantereentie 199, 37500 Lempäälä

Puh. 931-373 9541

PITO-KALAASI KY

Juhla- ja merkkipäiväpalvelu

Aila ja Kati Heikkilä

Puh. 931-343 3902, 931-266 2002

VALMISTAMME JUHLANNE KOTITEKOISIN TUOTTEIN!

JÄRJESTÄMME MYÖS OHJELMAA.

Saarenkärjenk. 1 B, 33300 Tampere

PÄRSSISEN KONEPAJA

35500 KORKEAKOSKI

Puh. (931) 335 8204, iltaisin (931) 335 8435

Autopuh. 949-239 535

**TOIMIVIA METALLIOVIA YM. RAKENTEITA
ALUMIINISIA OVIA JA IKKUNOITA**

SUVANNON SEUTU

Suvannon ympäristön

kotiseutulehti

Ilmestyy vuonna 1996 8 kertaa

Tilaushinta

80 mk/vuosikerta

Ilmoitushinnat

1 mk palstamillimetri (+alv 22%)

Toimituksen konttori ja osoite

Rautasema, 37550 Moisio

Puhelin (931) 374 8448 ilt.

Postisiirtotili

TA 359 751

Pankki

TSOP, 37500 Lempäälä

Tilinumero 522803-211955

Vastaava toimittaja

Marjo Ristilä-Toikka

Toimituskunta

Esko Kallonen

Eero Koppanen

Ritva Koski

Juha Kuisma

Hannu Paukku